

kinderombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Rapport

Onderzoek naar de handelswijze van Sterk Huis na een melding van verkrachting

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Kinderombudsman de klacht over Sterk Huis gegrond

Nummer: KOM006/2023
Datum: 2 oktober 2023

Onderzoek naar de handelswijze van Sterk Huis na een melding van verkrachting.

© Kinderombudsman, 2 oktober 2023.

Onderzoeker

Mariëlle Bahlmann

Kinderombudsvrouw

Margrite Kalverboer

Alle kinderen hebben rechten

Alle kinderen hebben rechten. Deze kinderrechten staan in het Kinderrechtenverdrag en gelden voor alle kinderen die jonger zijn dan achttien jaar. De Kinderombudsman controleert of de overheid de kinderrechten in Nederland naleeft. De Kinderombudsman doet dit ook bij jeugdzorgorganisaties, de kinderopvang, organisaties in het onderwijs en de gezondheidszorg.

Onderzoek

Een belangrijke taak van de Kinderombudsman is het doen van onderzoek. De Kinderombudsman kan onderzoek doen naar onderwerpen die te maken hebben met een kinderrechtenschending. Ook kan de Kinderombudsman in individuele zaken een onderzoek starten om te controleren of kinderrechten zijn nageleefd. Mede op basis van deze onderzoeken adviseert de Kinderombudsman het parlement en andere organisaties. De Kinderombudsman doet dit gevraagd en ongevraagd. De Kinderombudsman probeert structurele oplossingen te vinden voor problemen die te maken hebben met de rechten van kinderen.

Bewustwording kinderrechten

Het is belangrijk dat iedereen weet dat kinderen rechten hebben en wat deze inhouden. Dit is niet alleen belangrijk voor kinderen zelf, maar ook voor volwassenen, zoals hun ouders en anderen die met en voor kinderen werken, zoals de overheid, scholen en andere organisaties. Daarom geeft de Kinderombudsman informatie en voorlichting over kinderrechten.

Meer informatie over het werk van de Kinderombudsman is te vinden op www.kinderombudsman.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Wat is de klacht en het klachtverloop	6
1.1 De klacht van Yasmine.....	6
1.2 Het klachtverloop.....	6
1.2.1 Klachten bij de klachtencommissie	6
1.2.2 Oordeel van de klachtencommissie	6
1.2.3 Klachten bij de Kinderombudsman	7
2 Wat zijn de bevindingen: feiten en visies	8
2.1 Feiten.....	8
2.2 Visies	8
2.2.1 Visie van Yasmine	8
2.2.2 Visie van Sterk Huis	9
3 Kinderrechtelijk kader.....	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Het Kinderrechtenverdrag	11
3.2.1 Het belang van het kind voorop	11
3.2.2 Het recht op ontwikkeling en bescherming tegen geweld	12
3.2.3 Het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld	12
3.2.4 Het recht op participatie en informatie	13
3.3 Nationale wetgeving	13
4 Beoordeling	15
4.1 De klacht van Yasmine.....	15
4.1.1 De klacht en onderzoeksvraag	15
4.1.2 Oordeel	15
4.1.3 Toelichting op het oordeel	15
5 Conclusie en aanbevelingen	17
5.1 Conclusie.....	17
5.2 Aanbevelingen.....	17
Bijlage 1: Integrale tekst van de relevante kinderrechten	18

Samenvatting

Wie is Yasmine?

Dit rapport gaat over Yasmine. Een meisje dat houdt van drummen en van afspreken met vrienden. Toen Yasmine zestien jaar was, kon zij niet meer thuis wonen. Daarom ging ze op een groep met andere kinderen wonen. Deze groep was van de organisatie Sterk Huis.

De klacht van Yasmine

Toen Yasmine twee weken op de groep woonde, heeft zij aan Sterk Huis verteld dat ze was verkracht door Alex. Hij woonde ook op de groep. Yasmine klaagt erover dat Sterk Huis niet goed heeft gereageerd toen zij vertelde over de verkrachting. Volgens Yasmine heeft Sterk Huis geen aangifte gedaan bij de politie en zijn zij en Alex niet uit elkaar gehaald. Hierdoor heeft zij een hele nare tijd gehad.

Het onderzoek van de Kinderombudsman

De Kinderombudsman heeft de klacht van Yasmine onderzocht. Hiervoor heeft de Kinderombudsman gesproken met Yasmine, vragen gesteld aan Sterk Huis en alle stukken gelezen om te begrijpen wat er is gebeurd. Daarna heeft de Kinderombudsman onderzocht of Sterk Huis goed is omgegaan met de kinderrechten van Yasmine.

Het oordeel van de Kinderombudsman

De Kinderombudsman vindt dat Sterk Huis niet goed is omgegaan met de kinderrechten van Yasmine en dat zij dus gelijk heeft met haar klacht. Nadat Yasmine vertelde dat ze was verkracht, had zij het recht op goede zorg zodat ze weer gezond kon opgroeien. Ook moest ze beschermd worden tegen (nog meer) geweld. Verder had Yasmine het recht op informatie en om haar mening te geven toen er belangrijke beslissingen over haar werden genomen. Deze kinderrechten zijn niet goed nageleefd doordat Sterk Huis geen aangifte heeft gedaan bij de politie en Yasmine en Alex niet uit elkaar zijn gehaald en dit grote gevolgen heeft gehad voor hoe Yasmine zich voelde.

Advies van de Kinderombudsman

De Kinderombudsman heeft een advies gegeven aan Sterk Huis zodat zij kan leren van de klacht van Yasmine. Dit is ook wat Yasmine het liefst wil: dat andere kinderen niet hetzelfde meemaken als zij. Het advies van de Kinderombudsman staat achter in dit rapport.

1 Wat is de klacht en het klachtverloop

1.1 De klacht van Yasmine

Op 10 oktober 2022 heeft Yasmine Lamar (hierna: Yasmine)¹ haar klacht over Sterk Huis voorgelegd aan de Kinderombudsman. Yasmine klaagt erover dat Sterk Huis niet goed heeft gehandeld nadat zij vertelde dat ze was verkracht door Alex², een mannelijke groepsgenoot. Yasmine vindt dat Sterk Huis het eigen protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" niet juist heeft gevolgd. Hieruit volgt dat Sterk Huis aangifte had moeten doen bij de politie toen Yasmine vertelde dat zij was verkracht en ervoor had moeten zorgen dat Yasmine en Alex geen contact met elkaar konden hebben. Yasmine geeft aan dat Sterk Huis geen aangifte heeft gedaan, dat zij en Alex niet van elkaar zijn gescheiden op de groep en dat zij en Alex zelfs nog samen op kamp zijn geweest.

1.2 Het klachtverloop

1.2.1 Klachten bij de klachtencommissie

Op 10 maart 2022 heeft Yasmine met hulp van een vertrouwenspersoon van Zorgbelang Brabant drie klachten ingediend bij de externe klachtencommissie van Sterk Huis. De klachten van Yasmine luiden als volgt:

1. De groepsleiding heeft mijn verhaal en signalen onterecht niet serieus genomen.
2. De groepsleiding heeft gefaald mijn veiligheid op de groep te waarborgen.
3. De aansturing van de groep is ernstig tekort geschoten en ik voelde mij niet gehoord door de leidinggevende en gedragsdeskundige.

1.2.2 Oordeel van de klachtencommissie

Op 29 juni 2022 heeft de externe klachtencommissie van Sterk Huis een oordeel gegeven over de klachten van Yasmine. De klachtencommissie heeft de klachten van Yasmine samengevoegd tot twee klachten en deze als volgt geherformuleerd:

1. Sterk Huis heeft Yasmine onvoldoende serieus genomen nadat zij was verkracht.
2. Sterk Huis heeft gefaald de veiligheid van Yasmine te waarborgen.

De klachtencommissie heeft de eerste klacht ongegrond verklaard. Volgens de klachtencommissie heeft Sterk Huis direct actie ondernomen nadat Yasmine melding maakte van verkrachting en daarnaast blijkt noch uit de stukken noch tijdens de hoorzitting dat Sterk Huis zich niet aan het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" heeft gehouden. De klachtencommissie heeft de tweede klacht deels gegrond en deels ongegrond verklaard. De klachtencommissie acht het voorstelbaar dat Yasmine zich onveilig heeft gevoeld, maar vindt de handelwijze van Sterk Huis niet geheel onzorgvuldig. De klachtencommissie vindt dat Sterk Huis voldoende duidelijk heeft gemaakt dat zij binnen haar mogelijkheden heeft gereageerd op het pestgedrag en dat zij heeft geprobeerd ervoor zorg te dragen dat Yasmine zich tijdens het kamp veilig zou voelen (toelichting Kinderombudsman: Yasmine heeft verteld dat zij gepest werd door groepsgenoten en zich onveilig voelde op de groep en tijdens het kamp nadat zij had verteld dat ze

¹ Yasmine Lamar is een door het kind zelf gekozen fictieve naam.

² Fictieve naam.

was verkracht.). De klachtencommissie vindt wel dat Sterk Huis het gevoel van Yasmine vaker en nadrukkelijker had kunnen toetsen, maar dit is door Sterk Huis al erkend.

1.2.3 Klachten bij de Kinderombudsman

Op 10 oktober 2022 heeft Yasmine drie klachten voorgelegd aan de Kinderombudsman. De Kinderombudsman heeft besloten om onderzoek te doen naar één van deze klachten.³ De klacht gaat erover dat Sterk Huis het eigen protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" ten aanzien van de volgende twee punten niet heeft gevolgd:

1. Sterk Huis heeft geen aangifte gedaan bij de politie nadat Yasmine vertelde dat zij was verkracht door een mannelijke groepsgenoot.
2. Sterk Huis heeft er niet voor gezorgd dat Yasmine en de mannelijke groepsgenoot geen contact met elkaar konden hebben.

³ De twee overige klachten waren vragen over het klachtproces die niet specifiek betrekking hadden op een kinderrecht. De Kinderombudsman heeft deze vragen van Yasmine wel voor haar beantwoord.

2 Wat zijn de bevindingen: feiten en visies

2.1 Feiten

Op 22 juni 2021 is Yasmine op een open groep van Sterk Huis geplaatst. Dit betrof een crisisplaatsing die plaatsvond in het vrijwillig kader. Yasmine was destijds zestien jaar oud. Op 6 juli 2021 heeft Yasmine aan een medewerker van de groepsleiding verteld dat zij twee dagen daarvoor, op 4 juli 2021, was verkracht door Alex, een mannelijke groepsgenoot.

2.2 Visies

De Kinderombudsman heeft Yasmine en Sterk Huis in de gelegenheid gesteld hun visie te geven op de gebeurtenissen. Deze visies worden hieronder beschreven.

2.2.1 Visie van Yasmine

De avond van de verkrachting

Yasmine heeft de Kinderombudsman verteld dat zij op 4 juli 2021 in de avond is verkracht door Alex nadat hij haar had gevraagd om buiten te gaan praten en roken. De verkrachting vond plaats op het terrein van Sterk Huis. Na de verkrachting is Yasmine teruggegaan naar haar kamer.

De onthulling

Twee dagen later heeft Yasmine de vriendin van Alex, die ook op de groep woonde, verteld wat er was gebeurd. De vriendin van Alex heeft hem vervolgens geconfronteerd met het verhaal van Yasmine. Alex ontkende dat hij Yasmine had verkracht. Hierna heeft de groep zich tegen Yasmine gekeerd. Toen de groepsleiding doorkreeg dat er wat speelde tussen de jongeren, is een medewerker naar de kamer van Yasmine gegaan, waar zij aan het huilen was. Yasmine heeft de medewerker verteld dat zij was verkracht door Alex. Volgens Yasmine luisterde deze medewerker serieus en zonder oordeel naar haar verhaal, wat zij als prettig heeft ervaren. Deze medewerker is kort na de gebeurtenis ergens anders gaan werken.

Aangifte bij de politie en inschakelen Centrum voor Seksueel Geweld

De medewerker aan wie Yasmine had verteld dat ze was verkracht, heeft haar kleding ingenomen en verteld dat Yasmine aangifte kon doen bij de politie. Yasmine heeft er op dat moment voor gekozen om geen aangifte te doen omdat zij het gevoel had dat niemand van de groepsleiding of de andere jongeren haar geloofde. De groep had zich al tegen Yasmine gekeerd en ze was bang dat een aangifte alles erger zou maken. Yasmine vertelt dat zij achteraf spijt heeft dat ze geen aangifte heeft gedaan. Nog liever had ze gewild dat Sterk Huis de aangifte voor haar had gedaan. Yasmine vertelt dat een andere medewerker haar heeft verteld dat zij contact kon opnemen met het Centrum voor Seksueel Geweld. Dit heeft Yasmine niet gedaan.

Gevoel van onveiligheid op de groep en tijdens het kamp

Yasmine geeft aan dat zij zich onveilig voelde op de groep nadat zij had verteld dat zij was verkracht door Alex. Dit kwam zowel door de reactie van de groepsleiding als door de reactie van haar groepsgenoten. Over de reactie van de groepsleiding vertelt Yasmine dat zij vindt dat zij zich schuldig maakten aan "victim blaming". Dit is volgens Yasmine nooit oké, ook niet als je het slachtoffer niet gelooft. Als voorbeelden noemt Yasmine dat twee medewerkers hebben gezegd "dat Yasmine al vaker was aangesproken op haar blote buik" en "dat Yasmine het had uitgelokt omdat ze geen beha aanhad toen ze naar buiten ging". Yasmine vertelt dat een van de medewerkers zich neutraal opstelde, maar dat dit ook niet fijn voelde omdat Yasmine juist behoefte

had aan steun. Er is wel aan Yasmine gevraagd of zij overgeplaatst wilde worden naar een andere groep, maar van dit aanbod heeft zij geen gebruik gemaakt. Yasmine voelde zich ook onveilig op de groep doordat ze door groepsgenoten werd geïntimideerd, gepest en bedreigd. Als voorbeelden noemt Yasmine dat er zowel overdag als in de nacht op haar deur werd gebonkt, er werd ingebroken in haar kamer, er blikjes tegen haar raam werden gegooid en een jongen via het dak naar haar kamer kwam en zei "als je niet stopt met liegen, sla ik je in elkaar". Op een avond was er zo hard op haar deur gebonkt dat deze niet meer open of dicht kon en Yasmine vastzat op haar kamer. De groepsleiding heeft Alex gevraagd om de deur open te trappen. Dat juist Alex de opdracht kreeg om de deur in te trappen, heeft Yasmine als heel naar ervaren. Tijdens eetmomenten werd Yasmine "hoer" en "slet" genoemd. Yasmine vindt dat de groepsleiding niet genoeg maatregelen heeft genomen om haar veiligheid op de groep te waarborgen. Tot slot noemt Yasmine dat zij, ondanks haar gevoel van onveiligheid, verplicht was om met haar groepsgenoten en Alex mee te gaan op kamp, terwijl zij al twee maanden van tevoren had aangegeven niet mee te willen gaan en geregeld had dat zij bij een vriendin (en haar ouders) kon slapen.

Gevolgen van de verkrachting

Yasmine vertelt dat zij zich erg eenzaam heeft gevoeld. Ze maakte zich zo klein mogelijk om te overleven op de groep. Yasmine sloot zich op in haar kamer met de gordijnen dicht en sneed zichzelf. Lange tijd dacht Yasmine dat de verkrachting haar eigen schuld was. Dit kwam mede door de manier waarop de groepsleiding op haar verhaal heeft gereageerd. Pas tijdens therapie leerde Yasmine dat een verkrachting nooit je eigen schuld is. Yasmine zegt dat de periode na de verkrachting op de groep met Alex erger was dan de verkrachting zelf. Volgens Yasmine is haar grootste pijn veroorzaakt door professionals die haar eigenlijk hadden moeten beschermen.

2.2.2 Visie van Sterk Huis

Reactie van Sterk Huis nadat Yasmine vertelde dat zij was verkracht

Sterk Huis geeft aan dat zij direct gehandeld heeft nadat Yasmine vertelde dat zij was verkracht. Zo is Yasmine geïnformeerd over de mogelijkheid om aangifte te doen bij de politie en om het Centrum voor Seksueel Geweld in te schakelen. De kleding van Yasmine is bewaard om mogelijke sporen veilig te stellen. Een medewerker van Sterk Huis is met Yasmine naar de huisarts geweest waar een soa- en zwangerschapstest is afgenomen. Verder geeft Sterk Huis aan dat er is gesproken met de mannelijke groepsgenoot, Alex. Hij had een andere versie van de gebeurtenis. Sterk Huis heeft een gesprek georganiseerd tussen Yasmine en Alex, onder begeleiding van een pedagogisch medewerker. Dit gesprek leidde volgens Sterk Huis tot iets meer begrip voor elkaars standpunt doordat Alex aan Yasmine heeft uitgelegd dat hij dacht dat er sprake was van vrijwilligheid. Yasmine heeft aangegeven dat er bij haar geen sprake was van vrijwilligheid.

Aangifte bij de politie en inschakelen Centrum voor Seksueel Geweld

Sterk Huis heeft geen aangifte gedaan bij de politie omdat Yasmine zelf aangaf dat zij geen aangifte wilde doen. Volgens Sterk Huis is vaker geprobeerd Yasmine te overtuigen om toch aangifte te doen. Sterk Huis heeft niet besloten om ambtshalve aangifte te doen. Dit had met name te maken met het feit dat Yasmine zelf geen aangifte wilde doen en er een gesprek had plaatsgevonden tussen Yasmine en Alex over de veronderstelde, maar niet gedeelde, vrijwilligheid. Sterk Huis heeft Yasmine ook gewezen op mogelijke hulp vanuit het Centrum voor Seksueel Geweld, maar hiervan wilde Yasmine geen gebruik maken. Sterk Huis geeft aan dat er ten aanzien van het doen van aangifte in lijn is gehandeld met het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag". Hierin is volgens Sterk Huis opgenomen dat het doen van aangifte een punt van afweging is, maar geen verplichting.

Het scheiden van Yasmine en Alex

Sterk Huis geeft aan dat expliciet overwogen is om Yasmine en Alex uit elkaar te plaatsen. Hiervoor is niet gekozen omdat dit zou betekenen dat Yasmine vanuit een crisisplaatsing naar een andere crisisplaatsingsgroep zou moeten gaan. Omdat Alex in een langer durend behandeltraject zat, was zijn overplaatsing niet voor de hand liggend. Gelet op de voorgeschiedenis van Yasmine met een aantal (her)plaatsingen en haar wens om op de groep te kunnen blijven omdat zij zich er naast onveilig, ook veilig en een beetje thuis voelde, heeft Sterk Huis besloten Yasmine niet over te plaatsen. Sterk Huis geeft aan dat er ten aanzien van het scheiden van Yasmine en Alex gehandeld is in lijn met het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag". Hierin is volgens Sterk Huis opgenomen dat het scheiden van Yasmine en Alex een punt van afweging is, maar geen verplichting.

Gevoel van onveiligheid op de groep en tijdens het kamp

Sterk Huis benadrukt dat de situatie op de groep waar Yasmine verbleef om expliciete aandacht en begeleiding vroeg. Met Yasmine is besproken wat zij nodig had om zich veilig te voelen op de groep. Er is met name geïnvesteerd in groeps gesprekken om het algehele gevoel van veiligheid, gerelateerd aan de thema's veiligheid, seksualiteit en grensoverschrijdend gedrag, te bespreken. Volgens Sterk Huis was het verhaal en de lading die Yasmine aan de gebeurtenis gaf wisselend. De interpretatie die Sterk Huis hieraan gaf, was dat het ontstaan was uit het probleemgedrag van zowel Yasmine als Alex en daarom is ervoor gekozen hier behandeltechnisch op in te steken. Dit was ook het advies van het Centrum voor Jeugd en Gezin, GGZ-Breburg (die betrokken was bij de behandeling van Yasmine) en van het Centrum voor Seksueel Geweld, waar Sterk Huis meerdere keren contact mee heeft gehad. Sterk Huis vindt dat zij Yasmine naar eer en geweten heeft begeleid na het incident. Deze indruk gaf Yasmine destijds ook tijdens de gesprekken die met haar zijn gevoerd. Er is steeds met haar afgestemd. Yasmine heeft haar onvrede een jaar later kenbaar gemaakt bij Sterk Huis. Sterk Huis vermoedt dat dit andere inzicht en gevoel wellicht te maken heeft met de relatie die zij toen had met een jongen bij wie zij vaak thuiskwam. Ten aanzien van het kamp geeft Sterk Huis aan dat overwogen is om Yasmine niet mee te laten gaan omdat zij dit niet wilde. Er was echter geen redelijk alternatief omdat de moeder van Yasmine niet wilde instemmen met een verblijf elders. Tijdens het kamp zijn er veiligheidsafspraken gemaakt en volgens Sterk Huis heeft Yasmine het op momenten ook fijn gehad op het kamp.

Formeel standpunt Sterk Huis

Sterk Huis geeft aan dat de jongeren die bij Sterk Huis wonen allemaal veel hebben meegemaakt waardoor zij kwetsbaar zijn in hun gedrag en ontwikkeling. Dit leidt regelmatig tot fysiek en verbaal geweld in de groep. Ieder individueel kind verdient het volgens Sterk Huis dat zijn of haar gedrag wordt begrepen en begrensd, ook in de groepsinteractie. Verder laat Sterk Huis weten zich uitiem verantwoordelijk te voelen voor de veiligheid van de jongeren op de groep. Sterk Huis is van mening dat zij de nare ervaring van Yasmine met onvrijwillige seks niet had kunnen voorkomen. Sterk Huis heeft veel in het werk gesteld om het optimale evenwicht te vinden tussen individuele veiligheid, basis in de groep en bewustzijn op de eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Sterk Huis geeft aan nog steeds te denken dat het insteken op behandeling de juiste lijn was en het naar te vinden dat zij het in de ervaring van Yasmine niet goed genoeg gedaan heeft. Tot slot benoemt Sterk Huis dat zij graag wil blijven leren als organisatie, waarbij Sterk Huis aangeeft dat zij gaat reflecteren op de vraag of het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" verplichtender moet worden ten aanzien van het doen van aangifte en het uit elkaar plaatsen van jongeren. Daarnaast gaat Sterk Huis meer expliciet in het protocol opnemen dat er een bewuste reflectie op machts- en socialisatieverschillen moet worden gemaakt.

3 Kinderrechtelijk kader

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke kinderrechten van belang zijn voor de beoordeling van de klacht van Yasmine over Sterk Huis.⁴ Hierbij wordt ingegaan op het Kinderrechtenverdrag en bijbehorende General Comments. Verder wordt kort beschreven wat er in de nationale wet is vastgelegd over het doen van aangifte bij verkrachting.

3.2 Het Kinderrechtenverdrag

Het Kinderrechtenverdrag is in 1989 aangenomen door de Verenigde Naties.⁵ De Nederlandse regering heeft het Kinderrechtenverdrag in 1995 geratificeerd.⁶ Sindsdien is Nederland verplicht zich te houden aan de kinderrechten die hierin zijn vastgelegd. Er is een Kinderrechtencomité aangesteld dat de taak heeft om te controleren of de landen zich houden aan het Kinderrechtenverdrag.⁷ Om landen te helpen bij de implementatie van het Kinderrechtenverdrag schrijft het Kinderrechtencomité ook General Comments. Hierin wordt uitgelegd hoe één of meerdere kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag moeten worden geïnterpreteerd.⁸ In de navolgende paragrafen wordt beschreven welke kinderrechten en General Comments relevant zijn voor de situatie van Yasmine.

3.2.1 Het belang van het kind voorop

In artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag staat dat het belang van het kind voorop moet staan als er een beslissing wordt genomen die het kind raakt. Deze verplichting geldt voor openbare en particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn, rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten en wetgevende lichamen.⁹ Het Kinderrechtencomité heeft in General Comment nr. 14 beschreven hoe een beslissing kan worden genomen waarbij het belang van het kind voorop staat.¹⁰ De eerste stap houdt in dat onderzocht moet worden welke beslissing het beste is voor de ontwikkeling van het kind. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld met zeven elementen (die zijn gelinkt aan de kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag) die altijd gecheckt moeten worden.¹¹ Naast deze zeven elementen, kunnen ook andere kinderrechten van toepassing zijn. In de situatie van Yasmine zijn de volgende kinderrechten relevant: het recht op ontwikkeling (artikel 6), het recht op bescherming tegen geweld (artikel 19), het recht op passende zorg als slachtoffer van geweld (artikel 3 lid 2 en artikel 39) door medewerkers die daarvoor zijn opgeleid (artikel 3 lid 3), het recht op participatie (artikel 12) en tot slot het recht op informatie (artikel 17). De tweede stap houdt in dat alle andere belangen (dan die van het kind) in kaart moeten worden gebracht. Vervolgens dient bij stap drie een afweging gemaakt te worden tussen de belangen van het kind en de overige belangen. Stap vier houdt in dat de beslissing wordt uitgelegd aan het kind.

⁴ De integrale tekst van alle in dit hoofdstuk genoemde kinderrechten is opgenomen in bijlage 1.

⁵ A/RES/44/25.

⁶ *Trb.* 1990, 170.

⁷ Artikel 43 Kinderrechtenverdrag.

⁸ Zie voor een overzicht van alle General Comments die het Kinderrechtencomité heeft opgesteld: <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/crc/general-comments>.

⁹ Artikel 3 lid 1 Kinderrechtenverdrag.

¹⁰ Deze richtlijnen zijn opgenomen in General Comment nr. 14, zie: UN Document CRC/C/GC/14, par. 46 e.v. De Kinderombudsman heeft deze richtlijnen omgezet in het stappenplan 'het beste besluit voor het kind', te raadplegen via: Brochure Het beste besluit | De Kinderombudsman.

¹¹ Het gaat om de volgende zeven elementen: de mening van het kind, de identiteit van het kind, het behoud van de gezinsomgeving en het onderhouden van betrekkingen, de zorg, bescherming en veiligheid van het kind, de kwetsbare situatie van het kind, het recht op gezondheid en tot slot het recht op onderwijs.

3.2.2 Het recht op ontwikkeling en bescherming tegen geweld

In artikel 6 van het Kinderrechtenverdrag is vastgelegd dat ieder kind het inherente recht heeft op leven, overleven en ontwikkeling.¹² De overheid moet ervoor zorgen dat kinderen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen.¹³ Het begrip ontwikkeling dient ruim opgevat te worden. Volgens het Kinderrechtencomité ziet het zowel op de lichamelijke, geestelijke, spirituele, morele, psychologische als sociale ontwikkeling van het kind.¹⁴ Wanneer een kind te maken krijgt met geweld heeft dat onmiskenbaar een negatieve invloed op de ontwikkeling van het kind.¹⁵ Artikel 6 moet dan ook in samenhang worden gelezen met artikel 19 van het Kinderrechtenverdrag. Hierin staat dat ieder kind het recht heeft op bescherming tegen alle vormen van geweld, zowel binnen het gezin als daarbuiten.¹⁶ Het Kinderrechtencomité beschrijft in General Comment nr. 13 hoe artikel 19 moet worden geïnterpreteerd. Zo geeft het Kinderrechtencomité een overzicht met concrete gedragingen die binnen de reikwijdte van het begrip geweld vallen, waarbij seksueel misbruik, pesten en zelfbeschadiging expliciet worden genoemd.¹⁷ Om van geweld te kunnen spreken, is het bovendien niet van belang hoe vaak het geweld heeft plaatsgevonden, wat de ernst van de schade is en of de intentie bestond om schade toe te brengen.¹⁸ Verder geeft het Kinderrechtencomité aan dat, als een kind niet bij zijn ouders opgroeit, maar bijvoorbeeld in een jeugdhulpinstelling, de medewerkers van de jeugdhulpinstelling ervoor moeten zorgen dat het kind wordt beschermd tegen geweld.¹⁹ Deze verantwoordelijkheid houdt enerzijds in dat de medewerkers zelf geen geweld toepassen en anderzijds dat zij het kind beschermen tegen geweld dat het kind door anderen of zichzelf wordt aangedaan.²⁰

3.2.3 Het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld

In artikel 3 lid 2 van het Kinderrechtenverdrag staat dat de overheid ervoor moet zorgen dat een kind gebruik kan maken van de zorg die hij nodig heeft voor zijn welzijn. In artikel 39 van het Kinderrechtenverdrag is nog specifiek het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld vastgelegd. De overheid moet op basis van dit artikel passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat een kind dat slachtoffer is van geweld zich zo goed mogelijk kan herstellen en weer kan re-integreren in de maatschappij. Het is daarbij van belang dat dit herstel en de re-integratie plaatsvinden in een omgeving die bevorderlijk is voor de gezondheid, het zelfrespect en de waardigheid van het kind. Dat betekent onder meer dat er alles aan gedaan moet worden om er voor te zorgen dat het geweld stopt. Dit geldt zowel voor de situatie thuis als voor kinderen die ergens anders wonen, zoals bijvoorbeeld in een jeugdhulpinstelling.²¹ In artikel 39 wordt niet aangegeven wat onder passende maatregelen wordt verstaan, maar uit de literatuur volgt dat onder meer gedacht kan worden aan de inzet van psychische hulp, medische hulp, het bieden van een veilige omgeving en juridische ondersteuning.²² Verder geeft het Kinderrechtencomité in General Comment nr. 13 aan dat het van belang is dat de hulpverleners die werken met kinderen die slachtoffer zijn van geweld daarvoor opgeleid zijn en dat zij moeten handelen naar de behoeften van kinderen en hun kinderrechten moeten respecteren.²³ Dit is mede van belang omdat, wanneer hulpverleners wetten en regels niet goed uitvoeren, er direct of indirect schade kan worden toegebracht aan kinderen.²⁴

¹² Artikel 6 lid 1 Kinderrechtenverdrag.

¹³ Artikel 6 lid 2 Kinderrechtenverdrag.

¹⁴ UN Document CRC/C/GC/13, par. 62.

¹⁵ UN Document CRC/C/GC/13, par. 15.

¹⁶ Artikel 19 lid 1 Kinderrechtenverdrag.

¹⁷ UN Document CRC/C/GC/13, par. 21, 25 en 28.

¹⁸ UN Document CRC/C/GC/13, par. 17.

¹⁹ UN Document CRC/C/GC/13, par. 33 en 34.

²⁰ M. Blaak e.a., *Handboek Internationaal Jeugdrecht*, Leiden: Defence for Children 2012, p. 297 (digitale versie).

²¹ Idem, p. 297.

²² Idem, p. 478.

²³ UN Document CRC/C/GC/13, par. 27.

²⁴ UN Document CRC/C/GC/13, par. 32.

Dit sluit ook aan bij artikel 3 lid 2 van het Kinderrechtenverdrag waarin staat dat jeugdhulpinstellingen die verantwoordelijk zijn voor de zorg of bescherming van kinderen ervoor moeten zorgen dat zij voldoen aan normen voor veiligheid, gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid alsmede het bevoegd toezicht.²⁵

3.2.4 Het recht op participatie en informatie

In artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag staat dat ieder kind het recht (en niet de plicht) heeft om zijn mening te geven als er belangrijke beslissingen worden genomen over zijn leven, zo ook in situaties waarin het kind slachtoffer is van geweld.²⁶ Aan de mening van het kind moet passend belang worden gehecht, rekening houdend met de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Artikel 12 dient in samenhang gelezen te worden met artikel 17 van het Kinderrechtenverdrag. Hierin is opgenomen dat ieder kind het recht heeft op toegang tot informatie, wat belangrijk is voor het kind om een eigen mening te kunnen vormen. Het Kinderrechtencomité heeft in General Comment nr. 12 uitgelegd wat ervoor nodig is om een kind op een betekenisvolle manier zijn mening te laten geven. Daarvoor moeten de volgende vijf stappen worden gevolgd:

1. Zorg dat het kind goed geïnformeerd zijn mening kan vormen.
2. Stel het kind in staat zijn mening vrijelijk te uiten.
3. Weeg de mening van het kind mee in de besluitvorming.
4. Laat het kind weten wat er met zijn mening is gedaan.
5. Stel het kind in staat om in verweer te komen tegen een beslissing.²⁷

Het Kinderrechtencomité wijst er tevens op dat het recht van het kind om zijn mening te geven moet worden gezien als een continu proces. Dit betekent dat het kind tijdens het hele proces betrokken moet worden bij beslissingen die over hem gaan en niet slechts op één geïsoleerd moment. Alleen dan kan er daadwerkelijk sprake zijn van betekenisvolle participatie.²⁸

3.3 Nationale wetgeving

Sterk Huis heeft in haar protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" in paragraaf 8 het volgende opgenomen:

"Het slachtoffer wordt gewezen op de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie/justitie en/of een klacht in te dienen bij de inspectie, bij het College van Toezicht van de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) of bij Sterk Huis zelf. Sterk Huis doet altijd aangifte wanneer sprake is van seksuele intimidatie/misbruik. Wettelijk is er voor een aantal strafbare feiten een verplichting om aangifte te doen als je daar weet van hebt. Verkrachting is één van die strafbare feiten. Die verplichting geldt dus niet voor het slachtoffer".

Met de wettelijke plicht om aangifte te doen van verkrachting bij de politie, wordt bedoeld op artikel 160 lid 1 van het Wetboek van Strafvordering, dat als volgt luidt:

"Ieder die kennis draagt van een der misdrijven omschreven in de artikelen 92-110 van het Wetboek van Strafrecht, in Titel VII van het Tweede Boek van dat Wetboek, voor zoover daardoor levensgevaar is veroorzaakt, of in de artikelen 287 tot en met 294 en 296 van dat wetboek, van mensenroof of van verkrachting, is verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar. Gelijke verplichting geldt ten aanzien van een ieder die kennis draagt van

²⁵ Artikel 3 lid 3 Kinderrechtenverdrag.

²⁶ Dit wordt bevestigd door het Kinderrechtencomité in General Comment nr. 12, zie UN Document CRC/C/GC/12, par. 118-121.

²⁷ UN Document CRC/C/GC/12, par. 41-47.

²⁸ UN Document CRC/C/GC/12, par. 133.

een terroristisch misdrijf."

Verkrachting is strafbaar gesteld in artikel 242 van het Wetboek van Strafrecht. Dit artikel luidt als volgt:

"Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt als schuldig aan verkrachting gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie."

4 Beoordeling

4.1 De klacht van Yasmine

4.1.1 De klacht en onderzoeksvraag

Yasmine heeft erover geklaagd dat Sterk Huis het protocol "handelen bij (vermoeden) van seksueel grensoverschrijdend gedrag" niet heeft nageleefd door geen aangifte te doen bij de politie en door haar en Alex niet van elkaar te scheiden nadat Yasmine vertelde dat ze door hem was verkracht. De Kinderombudsman toetst klachten aan het Kinderrechtenverdrag. Daarom heeft de Kinderombudsman onderzocht of Sterk Huis voldoende zorg heeft gedragen voor het bieden van passende zorg aan en de veiligheid van Yasmine door geen aangifte te doen bij de politie en door Yasmine en Alex niet van elkaar te scheiden nadat Yasmine vertelde dat ze door Alex was verkracht. De Kinderombudsman heeft ook onderzocht of er tijdens dit hele proces voldoende rekening is gehouden met het recht van Yasmine op informatie en haar recht om haar mening te geven.

4.1.2 Oordeel

De Kinderombudsman vindt de klacht van Yasmine gegrond.

4.1.3 Toelichting op het oordeel

De Kinderombudsman vindt dat Sterk Huis de kinderrechten van Yasmine onvoldoende heeft nageleefd nadat zij vertelde dat ze was verkracht door Alex.

Waar had Yasmine recht op?

Op basis van het Kinderrechtenverdrag had Sterk Huis de plicht om het belang van Yasmine voorop stellen bij het nemen van beslissingen die haar raakten. Voor de ontwikkeling van Yasmine was het belangrijk dat zij gebruik kon maken van haar recht op passende zorg in een veilige omgeving zodat zij kon herstellen. Ook had Yasmine het recht om beschermd te worden tegen verder geweld. Tot slot had Yasmine het recht op informatie en om haar mening te geven als er belangrijke beslissingen over haar werden genomen.

Welke goede stappen heeft Sterk Huis gezet?

De Kinderombudsman heeft gelezen en gehoord dat Sterk Huis zich ervoor heeft ingezet om Yasmine passende zorg te bieden in een veilige omgeving, haar informatie te geven en om rekening te houden met haar mening. Zo heeft Sterk Huis er bijvoorbeeld voor gezorgd dat de kleding die Yasmine de avond van de verkrachting droeg is ingenomen, is aan Yasmine verteld dat zij aangifte kon doen bij de politie en is ze gewezen op de mogelijkheid om het Centrum voor Seksueel Geweld in te schakelen. Ook heeft Sterk Huis ervoor gezorgd dat Yasmine een soa- en zwangerschapstest kon doen bij de huisarts en was er psychische hulp beschikbaar voor Yasmine. Sterk Huis heeft zelf ook gesprekken gevoerd met Yasmine en er zijn groepsgesprekken georganiseerd toen bleek dat Yasmine werd gepest door haar groepsgenoten.

Op welke punten is Sterk Huis tekort geschoten?

Hoewel Sterk Huis goede stappen heeft gezet, vindt de Kinderombudsman ook dat Sterk Huis op twee belangrijke punten tekort is geschoten.

1. De beslissing om geen aangifte te doen bij de politie

Sterk Huis heeft geen aangifte gedaan bij de politie nadat Yasmine vertelde dat ze was verkracht door Alex, ondanks dat in het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" expliciet staat beschreven dat Sterk Huis altijd aangifte doet als er sprake is van een verkrachting en dat dit zelfs een wettelijke verplichting is op grond van artikel 160 lid 1 van het Wetboek van Strafvordering (en dus geen punt van afweging). De reden waarom Sterk Huis geen aangifte heeft gedaan, is omdat Yasmine zelf geen aangifte wilde doen en er een gesprek had plaatsgevonden tussen Yasmine en Alex over de veronderstelde, maar niet gedeelde, vrijwilligheid. Verder geeft Sterk Huis aan dat zij de ervaring heeft "dat het doen van aangifte bij de politie niet vanzelf evenwichtig verloopt omdat er een risico bestaat van victim blaming en er daarnaast zelden sprake is van voldoende bewijslast". Uit dit onderzoek is niet gebleken dat Yasmine is geïnformeerd over de verplichting van Sterk Huis (zowel basis van het eigen protocol als de wet) om aangifte voor haar te doen. Ook is niet gebleken dat Yasmine de kans heeft gehad om in verweer te komen tegen de beslissing van Sterk Huis om geen aangifte voor haar te doen. In dit onderzoek is wel naar voren gekomen dat Yasmine graag had gewild dat Sterk Huis aangifte voor haar had gedaan omdat zij dit destijds zelf niet durfde omdat ze werd gepest door haar groepsgenoten. Dat er geen aangifte is gedaan bij de politie, betekent dat Yasmine een vorm van passende (in dit geval juridische) zorg is ontnomen die had kunnen bijdragen aan haar herstel en re-integratie in de maatschappij. De politie had Yasmine kunnen informeren over wat zij kon verwachten na een aangifte, hoe zij juridische ondersteuning kon krijgen en wat de (mogelijke) moeilijkheden zijn met betrekking tot de bewijslast. De Kinderombudsman vindt de beslissing van Sterk Huis om geen aangifte te doen van verkrachting, alsook de wijze waarop deze beslissing is genomen, in strijd met het recht van Yasmine op passende zorg als slachtoffer van geweld, haar recht op informatie en haar recht op participatie.

2. De beslissing om Yasmine en Alex niet van elkaar te scheiden

Een volgend punt waar Sterk Huis volgens de Kinderombudsman tekort is geschoten, betreft de beslissing om Yasmine en Alex niet van elkaar te scheiden nadat Yasmine vertelde dat ze door hem was verkracht. In het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" staat dat Yasmine en Alex geen contact met elkaar mochten hebben om de veiligheid te waarborgen en onderlinge beïnvloeding te voorkomen. Het protocol schrijft ook voor dat overplaatsing overwogen kan worden, maar dat dit in alle zorgvuldigheid dient te gebeuren en dit het welzijn van het kind moet dienen. Volgens het protocol is overplaatsing niet vanzelfsprekend noodzakelijk. Uit dit onderzoek is gebleken dat Yasmine en Alex doorlopend contact met elkaar konden hebben en dat Yasmine niet is overgeplaatst. De reden hiervoor is dat Yasmine zelf aangaf dat ze niet overgeplaatst wilde worden. Uit het onderzoek is niet gebleken dat Sterk Huis de beslissing om Yasmine en Alex niet van elkaar te scheiden op enig moment heeft heroverwogen nadat Yasmine aangaf dat ze zich niet veilig voelde op de groep en gepest werd door haar groepsgenoten. De Kinderombudsman vindt de situatie waarin Yasmine doorlopend contact kon hebben met Alex en niet van hem is gescheiden, ondanks haar geuite gevoelens van onveiligheid als gevolg van het pestgedrag van haar groepsgenoten, in strijd met haar recht op ontwikkeling, haar recht op bescherming tegen (verder) geweld en tot slot haar recht op passende zorg als slachtoffer van geweld in een omgeving zonder geweld, die bevorderlijk was voor haar gezondheid, welzijn en zelfrespect.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Conclusie

Yasmine heeft een klacht ingediend over Sterk Huis. Zij klaagt erover dat Sterk Huis het protocol "handelen bij (vermoeden) seksueel grensoverschrijdend gedrag" niet goed heeft nageleefd door geen aangifte te doen bij de politie en door haar en Alex niet van elkaar te scheiden nadat Yasmine vertelde dat ze door hem was verkracht. De Kinderombudsman heeft de klacht van Yasmine getoetst aan haar kinderrechten uit het Kinderrechtenverdrag. Op basis van dit onderzoek, komt de Kinderombudsman tot de conclusie dat de klacht van Yasmine gegrond is.

5.2 Aanbevelingen

Yasmine heeft aangegeven dat zij het belangrijk vindt dat andere kinderen niet hetzelfde meemaken als zij. Dat is de Kinderombudsman met haar eens. Daarom doet de Kinderombudsman de volgende aanbevelingen aan Sterk Huis:

1. Zorg ervoor dat het de rechten van het kind voorop staan als er beslissingen worden genomen nadat een kind vertelt over een verkrachting (of seksueel misbruik). Om tot een beslissing te komen waarbij de rechten van het kind voorop staan, kan gebruik gemaakt worden van het stappenplan "het beste besluit voor het kind".
2. Zorg ervoor dat het kind begrijpelijke informatie en uitleg krijgt over stappen die gezet kunnen of moeten worden na een melding van een verkrachting (of seksueel misbruik).
3. Zorg ervoor dat het kind op een betekenisvolle manier zijn mening kan geven als er beslissingen worden genomen die het kind raken. Zorg daarbij voor de juiste randvoorwaarden in lijn met General Comment 12. Dit houdt bijvoorbeeld in dat het kind op meerdere momenten om zijn mening wordt gevraagd en in verweer kan komen als het kind het oneens is met een beslissing die is genomen.
4. Zorg ervoor dat het kind na een melding van verkrachting (of seksueel misbruik) gebruik kan maken van passende zorg, in een omgeving die bevorderlijk is voor de gezondheid, welzijn en het zelfrespect van het kind.
5. Zorg ervoor dat het kind beschermd wordt tegen verder geweld na een melding van verkrachting (of seksueel misbruik).

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Bijlage 1: Integrale tekst van de relevante kinderrechten

In hoofdstuk 3 is het kinderrechtelijk kader uiteengezet op basis van het Kinderrechtenverdrag. Hieronder volgt de integrale tekst van de in dit hoofdstuk genoemde kinderrechten.

Artikel 3 (belang van het kind)

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 6 (recht op leven, overleven en ontwikkeling)

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 12 (recht op participatie)

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 17 (recht op toegang tot informatie)

De Staten die partij zijn, erkennen de belangrijke functie van de massamedia en waarborgen dat het kind toegang heeft tot informatie en materiaal uit een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen, in het bijzonder informatie en materiaal gericht op het bevorderen van zijn of haar sociale, psychische en morele welzijn en zijn of haar lichamelijke en geestelijke gezondheid. Hiertoe dienen de Staten die partij zijn:

- a. de massamedia aan te moedigen informatie en materiaal te verspreiden die tot sociaal en cultureel nut zijn voor het kind en in overeenstemming zijn met de strekking van artikel 29;
- b. internationale samenwerking aan te moedigen bij de vervaardiging, uitwisseling en verspreiding van dergelijke informatie en materiaal uit een verscheidenheid van culturele, nationale en internationale bronnen;
- c. de vervaardiging en verspreiding van kinderboeken aan te moedigen;
- d. de massamedia aan te moedigen in het bijzonder rekening te houden met de behoeften op het gebied van de taal van het kind dat tot een minderheid of tot de oorspronkelijke bevolking behoort;
- e. de ontwikkeling aan te moedigen van passende richtlijnen voor de bescherming van het kind tegen informatie en materiaal die schadelijk zijn voor zijn of haar welzijn, indachtig de bepalingen van de artikelen 13 en 18.

Artikel 19 (recht op bescherming tegen alle vormen van geweld)

1. De Staten die partij zijn, nemen alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen en maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied om het kind te beschermen tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik, terwijl het kind onder de hoede is van de ouder(s), wettige voogd(en) of iemand anders die de zorg voor het kind heeft.

2. Deze maatregelen ter bescherming dienen, indien van toepassing, doeltreffende procedures te omvatten voor de invoering van sociale programma's om te voorzien in de nodige ondersteuning van het kind en van degenen die de zorg voor het kind hebben, alsmede procedures voor andere vormen van voorkoming van en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up van gevallen van kindermishandeling zoals hierboven beschreven, en, indien van toepassing, voor inschakeling van rechterlijke instanties.

Artikel 39 (recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld)

De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen ter bevordering van het lichamelijk en geestelijk herstel en de herintegratie in de maatschappij van een kind dat het slachtoffer is van: welke vorm ook van verwaarlozing, exploitatie of misbruik; foltering of welke andere vorm ook van wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing; of gewapende conflicten. Dit herstel en deze herintegratie vinden plaats in een omgeving die bevorderlijk is voor de gezondheid, het zelfrespect en de waardigheid van het kind.

**kinder
ombudsman**

www.kinderombudsman.nl